

MATERIÁL DO JEDNÁNÍ ZM

Konané dne: 22. 3. 2018

ZM 18 03 04 26

Název:

Informace k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství

Mimořádný materiál:

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo města

bere na vědomí

informaci k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství.

Stanovisko RM:

Rada města doporučuje zastupitelstvu města vzít na vědomí informaci k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství.

Cena:	
Návrh postupu:	

Důvodová zpráva:

Česká asociace odpadového hospodářství (ČAOH), Spolek veřejně prospěšných služeb (SVPS) a Sdružení komunálních služeb (SKS), zaslala všem obcím a městům informaci k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství obcí/měst. Krajský úřad, odbor životního prostředí postoupil statutárnímu městu Děčín dopisy od Ministerstva životního prostředí a Svazu měst a obcí, jako reakci na výše uvedené. V příloze přikládáme i stanovisko Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru životního prostředí, které OKD obdrželo 21.2.2018 tj. po jednání rady města.

Vyjádření:

Příloha: ČAOH.pdf

Komentář:

Příloha: MŽP.pdf

Komentář:

Příloha: SMO.pdf

Komentář:

Příloha: Kraj OŽP.pdf

Komentář:

Příloha:

Komentář:

Příloha:

Komentář:

Příloha:

Komentář:

Příloha:

Komentář:

Schvalovací cesta:

Zpracoval:	Ing. Přemysl Mička	OKD	7.3.2018 11:50 podepsáno	
Předkladatel:	Ing. Jiří Anděl CSc.		7.3.2018 15:49 podepsáno	

STATUTÁRNÍ MĚSTO DĚČÍN MAGISTRÁT MĚSTA DĚČÍN	549
Došlo: 18.01.2018 v 00:53:30	Odbor
Č.j.: MDC/7189/2018	
Č.dop.:	Zprac.
Listů: 0 Příloh: 8	
Druh: elektronické	

PRACOVNÍ KOPIE

CP

Zastupitelstvo obce/města

určeno k projednání

zasláno všem obcím/městům v ČR

Váš dopis značky / ze dne:
Naše značka: 2017/ICP-669

Místo a datum: Praha; 17.1.2018

Věc: Informace k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství obcí/měst – určeno k projednání na zastupitelstvu obce/města (případně z časových důvodů i v radě města, či k vyjádření starosty obce)

My, níže podepsaní,
Česká asociace odpadového hospodářství,
Spolek veřejně prospěšných služeb,
Sdružení komunálních služeb,

si vás tímto dopisem, jakožto oborové svazy ze sektoru odpadového hospodářství, zajišťující svými členy cca 90% služeb nakládání s odpady pro obce a města v ČR, dovoluujeme **informovat o nevěřejně připravované účelové změně zákona o odpadech, která má být nesystémově schválena, nikoli jako vládní návrh, ale jako poslanecký pozměňovací návrh zákona o odpadech.** Bez možnosti otevřeného veřejného připomínkování, bez jakékoli analýzy dopadů na obce a města, bez možnosti vypořádání připomínek, apod. Přitom do konce tohoto roku má ministerstvo životního prostředí předložit, dle legislativního plánu vlády, zcela nový zákon o odpadech respektující nové směrnice z evropského balíčku oběhového hospodářství, který plně podporujeme.

Základním bodem účelového poslaneckého pozměňovacího návrhu je opakovaně prosazované razantní zdražení skládkovacích poplatků, jejichž plátcí jsou obce a města. Důvodem je zájem na vytvoření ekonomického prostoru pro výstavbu nových nákladných spaloven odpadů. To však veřejně sdělováno není, protože to je obtížně obhajitelné. Namísto toho je za důvod účelově označována potřeba rychlého zákazu skládkování v ČR. A to k roku 2024, s odkazem na Evropskou unii. V rozporu s tím legislativa Evropské unie žádný takový zákaz nezná. Navrhuje pouze omezení skládkování komunálních odpadů na 10% k roku 2030 (případně 2035), s čímž zcela souhlasíme, neboť to může být funkční řešení s akceptovatelnými náklady pro obce a města.

Zbytečné zdražení bylo již opakovaně odmítnuto jak ve sněmovně, tak ve vládě

Navrhované čtyřnásobné zdražení bylo naposledy odmítnuto ve vládním návrhu zákona o odpadech, když ani na počtvrté neprošlo Legislativní radou vlády ČR. Jedním z hlavních důvodů byla absence dostatečné analýzy ekonomických dopadů na obce a města a analýzy nezbytnosti navrhovaného zdražení. V příloze č. 2 je uvedeno stanovisko Komise pro hodnocení dopadů Legislativní rady vlády. Podstatný je závěr materiálu, kde se jednoznačně uvádí: „že, zákon ukládá celou řadu povinností, které budou mít rozsáhlé finanční dopady pro rozsáhlé skupiny dotčených subjektů, dopady však nejsou mnohdy vůbec vyčísleny, nebo jsou vyčísleny nedostatečně... komise považuje za nepřijatelné, aby byly ukládány konkrétní povinnosti se značnými náklady rozsáhlým skupinám obyvatel, aniž by byly přínosy dostatečně vysvětleny, podpořeny argumenty a doloženy alespoň na příkladech.“ Základní skutečností je, že hlavní dopady zdražení zatíží obce a města, jakožto původce komunálních odpadů. Na konci roku 2016 se odmítavým způsobem postavilo proti ministerstvem navrhovanému zásadnímu zdražení a dalším bodům více než 800 obcí a měst formou petice.

Podporujeme evropské cíle k omezení skládkování

Evropská unie navrhuje omezení skládkování komunálních odpadů na 10% k roku 2030 (případně 2035). To je racionální a pozitivní přístup, který je třeba podpořit. Skládkování je skutečně třeba omezit. **Obce a města ve spolupráci s odpadovými firmami dlouhodobě snižují množství odpadů ukládaných na skládky** (viz příloha č. 3). Od roku 2009 nenarůstala výše zákonného poplatku za skládkování. I přes to se v ČR podařilo každoročně redukovat množství skládkovaných komunálních odpadů z původních 64% (2009) na současných 45% (2016), data MŽP. Za sedm let postupné snížení o 19%. V absolutní hodnotě je to odklon více než 1 milionu tun odpadů ze skládek do jiných technologií, **bez potřeby dodatečného daňového zatížení obcí a měst**, jakožto původců odpadů. Ve vztahu k evropskému cíli k omezení skládkování (10% v roce 2030, či 2035) máme tedy 12, resp. 17 let na další potřebné postupné snížení, dle ambicí a legislativy Evropské unie.

Firmy měst a obcí i firmy privátní mají shodu na postoji k navrhovanému zbytečnému zdražení

Česká asociace odpadového hospodářství (ČAOH) spolu s dalšími svazy sdružujícími zejména městské a obecní komunální a odpadové firmy, jako Spolek veřejně prospěšných služeb (SVPS) a Sdružení komunálních služeb (SKS), **plně podporují myšlenky evropského balíčku k oběhovému hospodářství**. Ten klade důraz zejména na třídění, úpravu, recyklaci a další využívání odpadů. Shora uvedená uskupení tvoří prakticky celý trh odpadového hospodářství v podmožině komunálních odpadů. Právě zde sdružené firmy, ve spolupráci s městy a s obcemi, budou ti hlavní, kdož budou v rámci ČR dopomáhat k naplňování evropských odpadových cílů (65% recyklace komunálních odpadů v roce 2030/35 a omezení skládkování na 10%). Naše doporučení pro další vhodný vývoj odpadového hospodářství jsou uvedena v příloze č. 4. Chceme, aby evropské myšlenky byly do české legislativy prosazeny standardní cestou, jako vyvážený vládní návrh. Návrh, který bude plně respektovat intence evropských odpadových cílů a nebude podléhat ekonomickým tlakům investorů nejnákladnějších technologií. **Takový návrh nového zákona o odpadech by měl být připravován po schválení nových evropských odpadových směrnic, jejichž schválení se předpokládá v první půli roku 2018.** Vládní návrh by dle našeho názoru měl být připravován se zásadním důrazem na připomínky obcí a měst, které v případě komunálních odpadů většinově systém platí.

Hrozící lobbistická změna zákona

Připravuje se však něco zcela jiného. „**Druhá fotovoltaika**“ – nejprve lobbistická změna zákona s cílem **citelného zdražení a umožnění realizace jinak ekonomicky nereálných technologií s přenesením budoucích nákladů, v tomto případě především na obce (občany)**. V příloze vám pro informaci zasíláme zmiňovaný účelový pozměňovací návrh, na němž se podíleli prosazovatelé nových spaloven neupravených směsných komunálních odpadů – viz příloha č. 1. Prosazení takto problematického účelového návrhu je pro jeho navrhovatele silnou prioritou a lze proto očekávat, že veřejně může být podporován i řadou silných organizací hájících ekonomické zájmy byznysu. Velmi podivné, i když k potřebnému prosazení účelné by bylo, když by se k návrhu připojily i organizace sdružující veřejnoprávní entity, např. obce. I to je možné. Konečný text návrhu může být ještě v drobnostech upraven. Základním cílem, který však v novele s jistotou bude, je finální částka poplatku ve výši cca **2000 Kč ze současných 500 Kč** (viz příloha č. 1 - tabulka v materiálu), **kteřá je nezbytná pro realizaci nejnákladnější technologie - spaloven**. Třídění a recyklace, doporučená ze strany EU, takové navýšení nepotřebuje. Odpadové svazy souhlasí s určitým navýšením poplatku, avšak na úroveň sociálně únosnou, vzešlou z ekonomické analýzy. Objektivní analýzy nezbytnosti navýšení, vedoucí k cíli odklonu odpadů ze skládek, v termínu stanoveném v evropské legislativě.

Zde je naše stanovisko k podobným nesystémovým a účelovým návrhům – „*Nepodporujeme tento ani podobné pozměňovací návrhy, či novely a jednoznačně nedoporučujeme prosazování takto klíčových změn OH cestou poslaneckých iniciativ. Je to zcela netransparentní, není zde možnost odborné diskuze a zcela zde absentuje jakékoli vyčíslení dopadů podobných návrhů na původce odpadů, obce a občany. Doporučujeme měnit legislativu OH dle evropského směřování, tedy dle finálního znění balíčku k oběhovému hospodářství. Podobně jako to v médiích doporučovaly obce, či obecní svazy cca před ¼ rokem. Případné změny odpadové legislativy tohoto zásadního charakteru by měly být obsaženy v novém zákoně o odpadech, který musí mít formu standardní vládní předlohy, včetně připomínkových řízení, hodnocení dopadů, apod. Budeme se aktivně snažit komunikovat nevhodnost změny ZOO takovýmito účelovými cestami.*“

Shora uvedené subjekty zastupující naprostou většinu odpadového sektoru v podmožině komunálních odpadů, a to jak firem obcí a měst, tak firem privátních, žádají o projednání této informace na zastupitelstvu vaší obce/města. Projednání se zaměřením zejména na rizika související s potřebou významného

navýšení nákladů vaší obce/města na odpadové hospodářství v případě, že by byl přijat návrh obsahující násobné zdražení poplatků v příložené, či upravené podobě, jakékoli účelové novely zákona o odpadech.

Návrh usnesení zastupitelstva

V tomto směru si dovoluujeme navrhnout usnesení zastupitelstva k podobným aktivitám:

Zastupitelstvo projednalo informaci o riziku navýšení nákladů obce/města na odpadové hospodářství, v případě prosazení účelové nevládní novely zákona o odpadech obsahující násobné zdražení skládkovacích poplatků. Zastupitelstvo obce/města nesouhlasí s podobnými novelizacemi zákona o odpadech, které mají dopad na náklady obce a jejich obyvatel v oblasti odpadového hospodářství. Zastupitelstvo zastává názor, že nové nastavení odpadové legislativy by mělo být provedeno formou vládního návrhu zákona o odpadech připraveného po schválení nových evropských odpadových směrnic a v úzké spolupráci s obcemi a městy. ČR by neměla přijímat povinnosti nad rámec evropského nastavení odpadového hospodářství. Zastupitelstvo vyzývá Svaz měst a obcí ČR a Sdružení místních samospráv ČR, aby efektivně čelily podobným účelovým snahám, které obce vystavují zřejmému riziku potřeby navýšení nákladů na odpadové hospodářství.

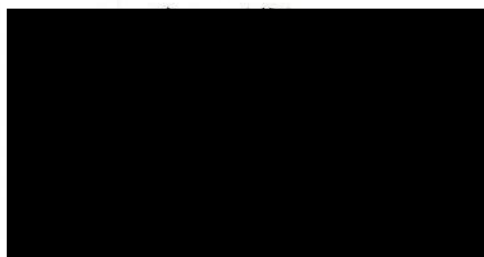
Závěrem tohoto dopisu bychom si vás dovolili požádat o zaslání výsledku projednání této informace na zastupitelstvu vaší obce/města na adresu České asociace odpadového hospodářství, Pod pekárny 157/3, 190 00 Praha 9, nebo emailem na kralova@caoh.cz, nebo do datové schránky ČAOH - n68uy4p.

S pozdravem.

Ing. Petr Havelka

Česká asociace odpadového hospodářství

Ing. Jaroslav Mynář

Spolek veřejně prospěšných služeb

Bohumil Rataj

Sdružení komunálních služeb

Příloha:

1. Účelový pozměňovací návrh zákona o odpadech, připravený k podání jako poslanecký návrh (*pracovní verze*)
2. Stanovisko Komise pro hodnocení dopadů nové legislativy Legislativní rady vlády k dříve předloženému vládnímu návrhu nového zákona o odpadech, obsahujícího podobné násobné zdražení poplatků
3. Vývoj skládkování odpadů v ČR dle dat MŽP
4. Základní cíle výše podepsaných svazů pro budoucí odpadové hospodářství v ČR

Reakce na dopis České asociace odpadového hospodářství (ČAOH), Spolku veřejně prospěšných služeb (SVPS) a Sdružení komunálních služeb (SKS) – „Informace k riziku navýšení nákladů za odpadové hospodářství obcí a měst“

Ministerstvo životního prostředí níže reaguje na některé body z dopisu České asociace odpadového hospodářství, Spolku veřejně prospěšných služeb a Sdružení komunálních služeb, který se týkal „neveřejně připravované účelové změny zákona o odpadech, která má být nesystémově schválena, nikoliv jako vládní návrh, ale jako poslanecký pozměňovací návrh zákona o odpadech“.

Připravovaná odpadová legislativa ze strany MŽP v roce 2018

MŽP v současnosti připravilo novelu zákona o odpadech, která adaptuje zákon o odpadech na nové evropské předpisy přijaté v roce 2017 (nařízení o rtuti, nařízení o ekotoxicitě). Návrh úpravy zákona o odpadech prochází systémově standardním legislativním procesem (je po meziresortním připomínkovém řízení) s následnou diskuzí.

MŽP nehodlá ani neplánuje předložit k této tzv. euronovele zákona o odpadech žádné další úpravy, které by měly být jakýmkoliv rizikem pro odpadové hospodářství ČR.

MŽP rovněž v letech 2015 - 2017 intenzivně projednávalo dva nové zákony týkající se oblasti nakládání s odpady (zákon o odpadech a zákon o vybraných výrobcích s ukončenou životností). Oba komplexní návrhy byly řádně projednány a zástupci všech zainteresovaných stran v odpadovém hospodářství měli možnost k návrhům se vyjádřit, včetně signatářů společného dopisu. Zákony jsou nyní připravené pro novou vládu. S ohledem na právě dokončovaný proces schvalování významných změn evropské odpadové legislativy tzv. oběhovým balíčkem zatím nepadlo rozhodnutí, kdy zákony předložíme vládě. Každopádně termín vyplývající z legislativního plánu vlády je nejpozději konec roku 2018.

Pokud bude předložena novela zákona prostřednictvím poslanecké iniciativy (nejedná se o totéž jako poslanecký pozměňovací návrh), tak se k ní MŽP vyjádří a zaujme jasné stanovisko. Je nutné rovněž upozornit, že poslanecká iniciativa je ústavou zaručené právo poslanců předkládat změny zákonů a jedná se o standardní postup, který stanovuje právní řád ČR.

Zdražení skládkovacích poplatků – odmítnuto ve sněmovně i ve vládě?

Ministerstvo životního prostředí v návrhu nového zákona o odpadech navrhlo v roce 2016 postupné zvyšování tzv. skládkovacího poplatku (nejedná se o poplatek za komunální odpad od obyvatel obcí). K návrhu této úpravy byla předložena ekonomická studie dopadů, analýza dopadů vlastní regulace a detailní popis, proč k tomu kroku MŽP přistoupilo. Nízký poplatek za ukládání odpadů na skládky České republiky např. dlouhodobě od roku 2012 vyčítá Evropská komise a požaduje jeho navýšení z důvodu extrémně vysokého skládkování alespoň na úroveň 40 EUR za tunu, jeho výše totiž přímo ovlivňuje výši recyklace. Jsou to prověřené zkušenosti z okolních evropských států (státy s vysokým skládkovacím poplatkem mají nejvyšší míru recyklace). Jinými slovy pokud zvýšíme poplatek za skládkování, zvýšíme tak i recyklaci, třídění a zároveň snížíme signatářům dopisu jejich zisky ze skládkování odpadu. O tom už ale není v dopise ani zmínka. Stejně tak je zcela v omyl uváděn každý adresát dopisu,

který nevěděl, že v ČR je omezení skládkování k roku 2024 vztahující se na směsný komunální odpad, odpady využitelné a recyklovatelné již v platném zákoně o odpadech, a to od roku 2014. Proti tomu opět nebyl nikdo jiný, než sami skládkaři, zastoupeni svými asociacemi a svazy, upevňující si bohužel své pozice skládkování na úkor rozvoje třídění, recyklace a zpracovatelské odpadového trhu v Česku.

Nárůst skládkovacího poplatku, jak MŽP navrhlo v roce 2016, by měl být postupný v letech, aby nezatížil ani obce, ani občany. Tuna skládkování recyklovatelného a využitelného odpadu by měla z dnešních 500 Kč vzrůst na 1850 Kč až v roce 2023 (nikoli tedy skokově), tak, aby bylo zvýšení dostatečně motivační k vyšší recyklaci. Zároveň se nejedná o plošné zvýšení všech odpadů, ale zvýšení pouze u odpadů, které je možné využívat (například energeticky) a recyklovat a dále využít v souladu s oběhovým hospodářstvím. U těch chce MŽP zabránit jejich skládkování. Skládkování je nejhorší způsob nakládání s odpady podle evropské i české odpadové hierarchie a i Evropská komise jej chce eliminovat s výhledem do roku 2035 na úroveň pouze 10 % skládkovaných komunálních odpadů. Zde je třeba důrazně upozornit na stav k roku 2016, kdy Česká republika zahrabala do těles skládek 44,95 % komunálních odpadů v množství cca 2 523 000 tun.

Současně jsou obcím nabízeny různé recyklační slevy. Tzn. budou-li obce recyklovat na určitou úroveň (ta se postupně také bude zvyšovat v letech), zvýšení skládkovacího poplatku vůbec nepocítí. Navíc silné dotační projekty ministerstva administrované prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí rozvíjí od roku 2009 třídění komunálního odpadu do barevných kontejnerů, biodpadu, podporují rozvoj sběru odpadů dům od domu, vážení odpadů u původce a důkladnou evidenci kontejnerů s cílem poskytnout původci odpadů, tedy obci, jasný přehled o množství všech odpadů vyprodukovaných v obci.

Autoři dopisu mystifikují starosty, pokud uvádějí, že zdražení poplatku bylo odmítnuto vládou. Návrh nového zákona o odpadech nebyl doposud vládou projednán.

Podporují ČAOH, SVPS, SKS omezení skládkování?

Organizace podepsané pod dopisem dlouhodobě odmítají snahy o změny v odpadovém hospodářství. Zamlčují to, že levné skládkování znemožňuje navyšování recyklace a znamená neodůvodněnou výhodu pro provozovatele skládek odpadů. V dopise a v přílohách je silná podpora skládkování těmito subjekty pouze schována pod pojmem technologická neutralita. Tržní a konkurenční prostředí je sice v dopise signatáři podtrhováno, ale zároveň je všeobecně znám jejich extrémně kladný postoj k technologickému třídění SKO. To není ničím jiným, než mechanicko-biologickou úpravou směsného komunálního odpadu, která se v zahraničí zcela neosvědčila, byť s následnou výrobou paliv z odpadů, ale na neefektivních jednoduchých třídících zařízeních, kde navíc vzniká převážně podsítná frakce s cílem ji opět jen skládkovat. To vše má ještě posílit skládkařské lobby za legislativní vypuštění parametru výhřevnosti v sušině nebo jeho alespoň změnu na výhřevnost (nikoliv v sušině), aby se mohlo „vesele“ pokračovat ve skládkování dál. Tuto situaci však, kdy je nejméně vhodné nakládání s odpady takto zvýhodněno, chce MŽP změnit.

Skládkovací poplatek pro ostatní a komunální odpady nebyl od roku 2009 v ČR měněn a patří mezi velmi nízké v Evropě, a proto je i samotná recyklace na nízké úrovni. Odpadově neinformovaný adresát také může nabýt ze zkreslené, signatáři dopisu účelově

vymodelované informace v příloze č. 3 o „Výhledu omezení skládkování k evropskému cíli v roce 2030 při zachování současného trendu“ pocit, že se jedná o výhled MŽP, nebo snad dokonce o oficiální data MŽP ve skládkování odpadů. Nikoliv! Je to výmysl skládkařské lobby a jen obraz toho, jak se snaží adresáty – obce, města, poslance a senátory - ovlivňovat k vlastnímu prospěchu.

„Druhá fotovoltaika“?

Pokud autoři dopisu uvádějí, že hrozí v oblasti odpadového hospodářství „druhá fotovoltaika“, pak je třeba uvést, že tuto situaci zažívají provozovatelé skládek dlouhodobě (tzn. extrémní zvýhodnění oproti ostatním způsobům nakládání s odpady) a je tedy zřejmé, že budou činit vše proto, aby se tato situace nezměnila. Nízké skládkovací poplatky nevytvoří odpadovou konkurenci ani tržní prostředí. Technologická neutralita tedy nemůže být a nebude. Bez zvýšeného poplatku za skládkování nedojde ke srovnání ceny za skládkování s třídícími, recyklačními a zpracovatelskými cenami v sofistikovaných zařízeních, natož v zařízeních pro energetické využití odpadů (kromě klasického ZEVO jsou to bioplynové stanice, pyrolýzy nebo plazmové zpracování). Skládkaři tak při zachování současného stavu budou nadále činit v Česku to, s čím je ze západních zemí již před lety vyprovodili. Bohužel skládkovat.

Kritickým místem pro rozvoj oběhového hospodářství v ČR je totiž levné skládkování a vysoká míra skládkování komunálních odpadů.

Nárůst poplatku pro obyvatele?

Poplatek za skládkování odpadu na skládce se nerovná poplatku za svoz odpadu, který účtují obce občanům každý rok nebo měsíc. To je naprosto zásadní a důležité rozlišovat. Současně neexistuje žádná přímá úměra mezi výší skládkovacího poplatku a poplatku pro občany.

Podle studií a analýz, které přípravu zákonů doprovázely, nepocítí zvýšení skládkovacího poplatku ani občané. Podmínkou je ale vždy navýšení recyklace a třídění, intenzivní odklon od přežitého skládkování a hlavně zájem starostek a starostů o odpadové hospodářství, které doprovází práci s občany, jak a proč třídít Vytříděné suroviny – sklo, plasty, kovy, tetrapack, papír i biodepad jsou pro obce přínosem na rozdíl od skládkování, které je významnou a nevratnou hrozbou pro životní prostředí. Stát ročně vynakládá desítky až stovky milionů korun na sanaci starých skládek, protože jsme se bohužel v minulosti nepoučili a neřekli skládkování NE.

Návrh usnesení obce

Apelujeme na starosty obcí a měst, aby nepřijímali jakákoli usnesení navržená lobbistickými organizacemi bojujícími za zachování svých příjmů a zisků ze skládkování odpadů v naší zemi.

Mgr. František Lukl, MPA
předseda

Praha, 29. ledna 2018
Č.j: 57/18

Vážená paní starostko, vážený pane starosto, vážená paní primátorko, vážený pane primátore,

dovolte mi, abych reagoval na dopis, který jste v minulých dnech obdrželi od oborových svazů ze sektoru odpadového hospodářství (dále také „Dopis“).

Předně bych chtěl uvést, že v tomto Dopise je uvedeno několik informací, které nejsou zcela přesné. Jednou z těchto informací je, že cílem novely zákona o odpadech (viz příloha č. 1 k Dopisu) má být zákaz skládkování od roku 2024. Je nutné uvést, že v § 21 odst. 7 stávajícího znění zákona o odpadech je uvedeno, že „*Na skládky je od roku 2024 zakázáno ukládat směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím právním předpisem.*“. Novela, kterou jste obdrželi, tedy pouze zpřesňuje tuto skutečnost a již neuzivá neurčitých pojmů jako recyklovatelný či využitelný odpad.

Jak je v Dopise zmiňováno, připravovaná evropská legislativa navrhuje striktní omezení skládkování komunálních odpadů, a to na 10 % v roce 2030. Zároveň však má být stanoven požadavek na výrazné navýšení úrovně recyklace, a to včetně recyklace komunálních odpadů až na 65 % do r. 2030. Diskuze členských států EU ke směrnici podporujícím tzv. oběhové hospodářství však nejsou zatím ukončeny. I při akceptaci uvedených navrhovaných cílů zůstává otázkou, co se má dít se zbývajícím odpadem (minimálně 25 %) a dalším odpadem, který není možné jakkoliv materiálově využít či recyklovat. Dlouhodobým názorem Svazu měst a obcí ČR je, že zbývajícím odpadem by měl být energeticky využíván bez další úpravy v různých zařízeních, které jen zvýší náklady na nakládání s odpady pro města a obce. Namísto znečišťování prostředí by tak odpad mohl sloužit jako zdroj energie a tepla, potažmo jako náhrada uhlí.

Jak bylo řečeno, již stávající zákon o odpadech počítá s ukončením skládkování směsných komunálních odpadů (dále také „SKO“). Smyslem diskutované novely je vytvořit městům a obcím dostatečný prostor, aby se přizpůsobily změnám, resp. se rozhodly, jakou cestou jít při nakládání s odpady od občanů. Jako původci komunálních odpadů budou muset

obce řešit i nadále, jak nakládat s těmito odpady při jejich dlouhodobě neklesající produkci, a to se zohledněním všech požadavků, které vyplynou z přijetí cílů pro evropské oběhové hospodářství. Strategie založená na předcházení vzniku odpadů, maximální recyklaci a energetickém využití vhodných odpadů je podstatou odpadového hospodářství vyspělých evropských zemí, např. Německo, Rakousko, Švýcarsko, Belgie, Holandsko, Švédsko apod.

Kromě administrativní úpravy zákazu skládkování komunálních odpadů je obsahem novely přinést další motivační prvek, a to fiskální (ekonomický). Je prokázáno, že ekonomická motivace je silný impulz ke změnám chování adresátů normy. Skládkování je v ČR totiž doposud nejlevnější formou, jak nakládat s odpady, ve srovnání s nákladnějšími technologiemi na recyklaci a další využití odpadů včetně energetického. Je ale nejméně žádoucí z hlediska ochrany životního prostředí. Proto by se vedení měst a obcí měla s dostatečným předstihem, tj. mezi roky 2018 až 2023, zabývat otázkou, jak zmenšit objem skládkovaných komunálních odpadů a zajistit vyšší míru třídění a dalšího materiálového případně i energetického využití odpadů od občanů. Jedna z možností je připravovat na principu meziobecní spolupráce společné projekty na organizaci a zajištění provozu odpadového hospodářství ve větších územních celcích, a to i s případným budováním potřebné infrastruktury pro oddělené shromažďování, třídění a následnou přepravu odpadů do vhodných kapacitních zařízení za účelem jejich dalšího využití (velké třídící linky, zpracovatelská zařízení, zařízení k energetickému využití odpadů).

Dále se diskutuje také změna v podobě úpravy směřování výnosu ze skládkovacího poplatku, kdy by, podle mínění SMO ČR a AK ČR, jeho větší část měla jít do krajských fondů na realizaci krajských Plánů odpadového hospodářství, konkrétně na projekty vedoucí ke zvýšení využití odpadů ve městech a obcích. Tyto finance by měly být účelově vázané pouze na projekty v odpadovém hospodářství, obdobně jako je to u výběru poplatků za odběr podzemních vod, ze kterých financují kraje naplňování Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací (PRVK). Kraje jsou blíže potřebám měst a obcí, kdežto původně navrhovaný přesun výnosu do SFŽP by v takové míře nezajistil, že by tyto prostředky byly použity do rozvoje využití komunálních odpadů z obcí a měst.

Předmětem připomínek ze strany Svazu měst a obcí ČR je také požadavek na ochranná opatření pro případ, že v roce 2024 nebude k dispozici dostatečná síť (či množství) odpovídajících zařízení.

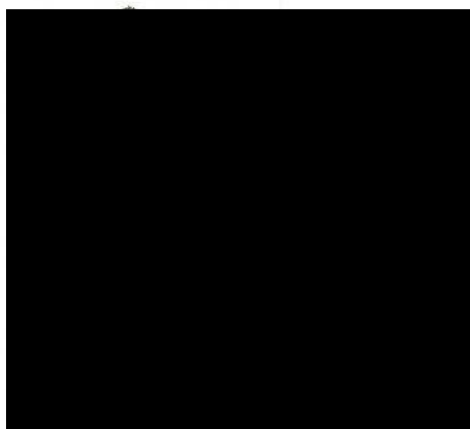
Svaz měst a obcí ČR, stejně jako Česká asociace odpadového hospodářství a další organizace, byl přizván k diskuzi o této novele a jejím obsahu, ale základ jeho práce je ve snaze korigovat někdy naivní, někdy až tvrdé tržní návrhy zúčastněných stran. Být součástí diskuze nad různými legislativními změnami je jednou ze zásadních činností Svazu. Pakliže bychom se totiž snažili alibisticky neúčastnit takovýchto debat, byla by velmi často jakákoliv snaha o změnu připravených návrhů v rámci dalšího legislativního procesu již marná.

Návrh, který Vám byl zaslán jako příloha Dopisu, však již mimo jiné díky zásahu Svazu měst a obcí ČR doznal změn. Jednou z nich je například úprava výše skládkovacího poplatku,

kdy s navýšením na úroveň 2000 Kč se plánuje až od roku 2027. Tedy v době, kdy již nebude dle stávající platné legislativy možné směsný komunální odpad skládkovat. Svaz požadoval (i s ohledem na výše uvedené), aby byl nárůst skládkovacího poplatku mírný, přičemž např. v roce 2023 by mě dosáhnout 900 Kč, tj. nárůst o 400 Kč/t, tj. dle průměrné produkce SKO v obcích cca 80 Kč/obyvatel/rok.

Vážená paní starostko, vážený pane starosto, vážená paní primátorko, vážený pane primátore, dovoluji mi Vás na závěr ubezpečit, že Svaz měst a obcí ČR není tím, kdo sleduje svůj podnikatelský prospěch, ale byl, je a bude vždy tím, kdo hájí zájmy měst a obcí ve všech oblastech jejich činnosti. V odpadovém hospodářství tomu není jinak. K novému zákonu o odpadech jsme uplatnili celou řadu zásadních připomínek, včetně té, která se týkala výše skládkovacího poplatku. Jako jediná organizace jsme následně zájmy měst a obcí hájili i na několikadenním vypořádání připomínek, z nichž vyšla celá řada rozporů. Prosazováním zájmů měst a obcí jsme již v minulosti mnohokrát dokázali, že jsme silným partnerem pro naše členy. Pro příklad uvádím zamezení schválení novely zákona o odpadech předložené panem poslancem Oklešťkem v roce 2014, která obsahovala tabulku s opravdu výrazným navýšením skládkovacího poplatku, či zmírnění povinnosti odděleně sbírat biologicky rozložitelný komunální odpad pouze na ten rostlinného původu (navrhovaný v další novele zákona o odpadech z roku 2014).

S úctou

Stanovisko zpracovatele Plánu odpadového hospodářství Ústeckého kraje 2016 – 2025 k dopisu České asociace odpadového hospodářství a spol. adresovaného obcím Ústeckého kraje v otázce připravovaného zvýšení skládkovacích poplatků

V lednu 2018 obdržely všechny obce České republiky otevřený dopis České asociace odpadového hospodářství, Spolku veřejně prospěšných služeb a Sdružení komunálních služeb, varující před „razantním sdražením skládkovacích poplatků“, údajně prosazovaným formou poslaneckého návrhu na změnu zákona o odpadech. Nepřiznaným důvodem navrhovaného zvýšení poplatků má být přitom dle autorů dopisu vytvoření ekonomického prostoru pro výstavbu spaloven odpadů pod záminkou údajné nutnosti zakázat od roku 2024 skládkování, což autoři označují za důvod neobhajitelný.

Česká asociace odpadového hospodářství vystupuje po celou dobu své existence jako aktivní mluvčí provozovatelů skládek a jejich zájmy hájí důsledně, konzistentně a zcela legitimně. Jako zpracovatelé krajského plánu odpadového hospodářství však cítíme povinnost doplnit pohled provozovatelů skládek o širší souvislosti a usnadnit tak obcím Ústeckého kraje, aby mohly svůj vlastní závěr opřít rovněž o realistické vyhodnocení místních poměrů.

1.

Z dopisu se bohužel čtenář nedozví, že zákaz skládkování směsného komunálního odpadu (SKO) od roku 2024 sotva může být předstíraným důvodem pro nově navrhované zvyšování poplatků, protože byl ve skutečnosti zaveden změnou zákona o odpadech již k 1. 1. 2015 a platí již tři roky. Hlavně však autoři zapomněli zmínit, že v roce 2020 nabude účinnosti závazný limit pro skládkování biologicky rozložitelného komunálního odpadu, který byl stanoven na základě evropské směrnice již nařízením vlády č. 197/2003 Sb. a součástí českého právního řádu je tedy již celých patnáct let. V poměrech Ústeckého kraje to konkrétně znamená, že v roce 2020 musí zdejší obce snížit skládkování SKO v souhrnu zhruba o 70 % proti současnému stavu, tj. zhruba o 110 000 t, mají-li při likvidaci komunálního odpadu dostát svým právním závazkům. Je jasné, že to nebude možné, nebude-li v té době existovat ke skládkování SKO nějaká reálná alternativa.

Souhlasíme tedy s autory dopisu v tom, že hlavním účelem navrhovaného zvyšování skládkovacích poplatků bude nejspíš skutečně podpora výstavby spaloven. Na rozdíl od nich jsme však přesvědčeni, že taková podpora je nejen velmi dobře obhajitelná, ale je dokonce nezbytná, má-li být v oblasti skládkování komunálního odpadu konečně po patnácti letech naplněna litera i smysl zákona. Hlavní přínos takové podpory totiž nespočívá v uspokojení obchodních zájmů spaloven (jak se to může nepřekvapivě jevit právě profesní organizaci skládkařů), nýbrž v získání chronicky nedostatkových domácích kapacit pro využití SKO (které dosud kromě městských spaloven v Praze, Brně, Liberci a Plzni nikde v Česku neexistují). Bez zvýšení skládkovacích poplatků si totiž lze jen stěží představit, že by mohlo být vybudováno byť jen jediné další ZEVO regionálního významu: nikdo rozumný totiž nemůže investovat do zařízení, které bude vzápětí vystaveno nerovné konkurenci skládky s pořizovacími náklady o dva řády nižšími a životností srovnatelnou.

2.

Je třeba přiznat, že v Ústeckém kraji má dojít k vynucenému omezení skládkování v podmínkách významného oslabení konkurenčního prostředí na trhu služeb v oblasti likvidace komunálního odpadu. Podle výsledků analytické části krajského plánu odpadového hospodářství poskytovaly v roce 2013 svozové služby pro 61 % obyvatel kraje velké nadnárodní korporace, které zároveň vlastnily 75 % volné kapacity všech skládek. V roce 2013 platily obce Ústeckého kraje v průměru za likvidaci SKO 3 181 Kč/t a utratily přitom 549 mil. Kč. Mezi lety 2009 – 2013 se přitom výdaje obcí na odpadové hospodářství zvýšily o 14%, aniž by se v tomto období na způsobu nakládání s komunálním odpadem cokoli viditelně změnilo. Jestliže tedy dojde s přechodem na energetické využití SKO ke zdražení služeb koncového zařízení v řádu stovek korun (cena na plánované spalovně Komořany by podle tvrzení investora neměla překročit 2000 Kč za tunu SKO, oproti současným cca 1200 Kč za jeho uložení na skládce), bude to stále jen zlomek ceny, kterou obce Ústeckého kraje již mnoho let za likvidaci odpadu platí, aniž by si kladly otázku, zda je taková cena normální a nutná.

3.

Při meziresortním připomínkovém řízení k novému zákonu o odpadech uplatňujeme setrvalé názor (ne vždy ovšem úspěšně), že jakékoliv zvyšování sazby skládkovacího poplatku nemá valný smysl, pokud se zároveň nepřestane tolerovat systematické obcházení poplatkové povinnosti ze strany provozovatelů skládek. Ačkoliv poplatková povinnost se podle platné právní úpravy vztahuje nejméně na 80 % přijímaných odpadů, podle výsledků analytické části krajského plánu odpadového hospodářství byly na skládkách Ústeckého kraje například v roce 2013 vybrány poplatky pouze z 45 % všech materiálů přijatých k uložení do skládky (pravda, mnohé z nich jsou provozovateli skládek označovány za „neodpady“, což ovšem ještě zdaleka neznamená, že to odpady nejsou a že tito provozovatelé za jejich převzetí nic neutržili). Nabízí se proto otázka, jaký je ve skutečnosti rozdíl mezi mírou zpoplatnění odpadů komunálních a mírou zpoplatnění odpadů pocházejících od privátních původců. Při bližším zkoumání by totiž obce dost možná zjistily, že zatímco samy jsou skládkovacím poplatkem zatěžovány bez výjimek a s veškerou rozhodností (ostatně kdo se kdy setkal s tím, že by se SKO ukládal na skládku bez poplatku!), u průmyslových původců se skládkaři v odpouštění poplatků (či alespoň jejich rizikové složky) při své honbě za kontraktem přímo předhánějí. Zápas ČAOH za záchranu obecních rozpočtů před skládkovacím poplatkem by ovšem za těchto okolností vypadal spíše jako licoměrnost.

4.

Pokud bude boj provozovatelů skládek za udržení dosavadních konkurenčních výhod pro jejich přirozený monopol úspěšný, žádná spalovna se nepostaví ani v Ústeckém kraji, ani v jiných krajích České republiky. Obce Ústeckého kraje by proto mělo zajímat, jaké dopady na jejich rozpočty může mít naopak tento „bezpoplatkový“ scénář. V tomto směru mohou podle našeho názoru nastat v zásadě dvě možnosti:

- a) SKO se bude (prostřednictvím firem sdružených v ČAOH) převážet k energetickému využití do spaloven v SRN, a to za ceny odpovídající tamní cenové úrovni a podléhající navíc kurzovým výkyvům. Na tyto ceny nebudou mít absolutně žádný vliv obce ani český stát (ani kdyby chtěl sebevíc obnovit cenovou regulaci, kterou v roce 2017 zrušil);

- b) SKO se bude dál ukládat na skládky, i s poplatky a případnými sankcemi za porušení zákona. Česká republika může být potrestána masivní pokutou za porušení evropské směrnice předepisující snížení množství skládkovaného BRKO a může následně uplatňovat regresní náhrady po tuzemských vinících této situace. Provozovatelé skládek budou oprávněni převzetí odpadů kdykoliv odmítnout.

V obou případech budou dopady na rozpočty obcí Ústeckého kraje značně nepředvídatelné a mohou podle našeho názoru významně převýšit důsledky jakéhokoliv zvýšení skládkovacího poplatku, které bude řádně připraveno, projednáno a legislativně zavedeno, a které bude doprovázeno přechodem na energetické využití neupraveného SKO v tuzemském zařízení.

5.

Doporučujeme obcím Ústeckého kraje, aby povinnost omezit a později ukončit skládkování SKO nechápaly jak útok státu na obecní rozpočty, ale jako mimořádnou příležitost k zásadnímu přebudování podmínek na regionálním trhu veřejně prospěšných služeb v oblasti nakládání s komunálním odpadem podle svých vlastních představ. Jejich vyjednávací pozice vůči investorovi EVO Komořany je podle našeho názoru natolik silná, že jim umožňuje sjednat nějakou formu trvalé kontroly nad budoucí cenou poskytované služby, ať už formou majetkové účasti na projektu nebo formou dlouhodobého kontraktu – budou-li v této věci postupovat jednotně a organizovaně. Je třeba si zároveň uvědomit, že taková změna koncového zařízení by zároveň mohla přispět k obnovení konkurenčního prostředí v oblasti svozu odpadu a nakonec i k zahájení procesu rekommunalizace těchto služeb obdobně, jako se k tomu schyluje v oblasti regionální veřejné dopravy či v oblasti vodárenství. Takový vývoj by byl podle našeho názoru nejen v souladu s moderními trendy, ale byl by hlavně ku prospěchu občanů kraje i místních rozpočtů.

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství.